

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Udet

1. Glasoval sem za izrek, da člen 12a. Zakona o referendumu in ljudski iniciativi, ki določa, da zakonodajnega referenduma, ki se nanaša na volitve v Državni zbor, ni možno razpisati v obdobju enega leta pred rednimi volitvami v Državni zbor, ni v neskladju z Ustavo. Tudi sam sem istega mnenja, vendar pa iz drugih razlogov, kot pa jih vsebuje odločba večine.

2. Večinska odločba zavzema stališče, da predstavlja določba 12a. člena ZRLI sicer poseg v pravico do referendumskega odločanja oziroma njeno omejitev, da pa je tak poseg v skladu z načelom sorazmernosti dopusten, saj želi zavarovati drugo ustavno pravico, to je splošno in enako volilno pravico vseh državljanov, da na svobodnih in neposrednih volitvah izvolijo svoje predstavnike v organe državne ureditve. Sam osebno pa sem mnenja, da določba 12a. člena ZRLI sploh ne posega v ustavno pravico do referenduma v smislu tretjega odstavka 15. člena Ustave, temveč predstavlja le zakonsko urejanje načina izvrševanja te pravice. Kot tudi iz obrazložitve večinske odločbe izhaja, velja določba 12a. člena ZRLI le za predhodni zakonodajni referendum. Predhodnemu zakonodajnemu referendumu mora v primeru, da referendum uspe, slediti zakonodajni postopek. Zakonodajni postopek o spremembi volilnega zakona pa je glede na svojo politično pomembnost nedvomno zahteven in lahko tudi dolgotrajen. Zaradi tega je logično, da zakonodaja za referendum, na katerem naj volilci določajo o bodoči zakonski ureditvi volitev, vsebuje posebno ureditev. Zaradi tega je mogoče obravnavati prepoved predhodnega zakonodajnega referenduma o vprašanih, ki se nanašajo na volitve v Državni zbor, v času enega leta pred rednimi volitvami kot nujnost, ki je potrebna zaradi specifične narave tega referenduma. Po mojem mnenju torej izpodbijana določba 12a. člena ZRLI po svoji vsebini in namenu ostaja v okviru zakonskih določb, ki predpisujejo način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, da torej ostaja v okviru drugega odstavka 15. člena Ustave.

3. Določbe o omejitvi izvedbe referenduma v določenem času pred volitvami poznajo tudi nekatere tuje zakonodaje. Tako italijanski zakon št. 327 z dne 25. maja 1970, sprejet na podlagi 75. člena Ustave Republike Italije, ureja razveljavitveni zakonodajni referendum in ga časovno omejuje v tem smislu, da ne soupada s parlamentarnimi volitvami. Tako ni dovoljeno vlagati referendumskega zahtevka v zadnjem letu mandatne dobe, kot tudi ne v šestih meseceih od dneva sklica volilcev na volitve enega od domov. Ob razpustitvi enega ali obeh domov pa se postopek predvidenega referenduma začasno ustavi in se nadaljuje šele eno leto po volitvah, ki sledijo tej razpustitvi. Tudi švedska Ustava vsebuje časovne omejitve ustavnega referenduma pred volitvami, v Združenih državah Amerike pa se sploh referendumi praviloma izvajajo sočasno z volitvami. Tudi ti primerjalni podatki govorijo za sklep, da je časovno omejevanje predhodnega zakonodajnega referenduma o volilnem sistemu pred izvedbo parlamentarnih volitev logično in v skladu z referenduskim odločanjem o volilnem sistemu. Zaradi tega takega časovnega omejevanja ne morem šteti za poseg v pravico do referenduma, temveč le za določitev načina uresničevanja te pravice, kadar se referendum izvaja o vprašanju bodočega volilnega sistema.

dr. Lojze Ude